

GATO

ZENOVÁ KOČKA KOCOUŘÍ ČARODĚJ

MÁ CESTA ZENU
MÁ CESTA ČARODĚJE

Obsah

Úvod	2
Být jako tygr připravený ke skoku	3
Nic a NIC	3
Smrt - tajemný rádce	4
Magické rostliny	5
Cesta čaroděje	8
Snění a toulky	10
Kočky	16
Kráčel po cestě, jež má srdce	17
NIC	19
Výzva čtenářům	21
Info o původní knížce	21

*Jiní se bouří,
já zůstávám nepohnutý
Druzí hnáni jsou žádostivostí
já zůstávám nepohnutý
Naslouchaje slovům mudrců
zůstávám nepohnutý
Kráčím si jen svou vlastní cestou*

Bodhidharma

Úvod

Tato knížka vznikala jako součást rekapitulace mého života dle castanedovské čarodějné tradice.

Jedním z důvodů rekapitulace je uvědomění, objasnění, připomenutí a přijetí všech důležitých momentů, které rozhodly a udaly směr a náplň mého vlastního života.

Každý člověk během své životní pouti zažívá okamžiky, kdy skrytá kosmická síla stojící nad lidskými osudy pohne kolem Štěstěny a rázem či postupně dojde v jedincově životě k životnímu obratu či zlomu.

Čarodějové říkají, že kosmická síla, kterou nazývají Spirit, nás stále nabádá, abychom svým bezúhonným jednáním pobídli kolo Štěstěny k další otáčce. Aby toho byl člověk schopen, musí si být vědom, že taková síla existuje, že s ní lze komunikovat, a co víc, že jí lze pomocí bezúhonnosti manipulovat.

Člověk a Spirit - nebo chceme-li Absolutno, Buddha, Bůh, Velký Duch, Tao, Vesmír - jsou neustále v dialogu. A to i tehdy, když člověk nemá o ničem takovém ani potuchy a za celý život ho to ani nenapadne, Vesmír nám dává nezaujatou odpověď na každý náš čin, slovo, myšlenku, Dříve či později.

Reakce Vesmíru na naše jednání je tím, co tvoří naši životní pouť. Úkolem rekapitulace je jak hluboké zkoumání naší životní cesty ve všech jejích aspektech, tak i objevování spojitostí mezi našimi akcemi a reakcemi Vesmíru. Jedním z cílů rekapitulace je i ustanovení skutečného, hravého dialogu mezi námi a Vesmírem. Nebo - slovy čarodějů - očištění a zfunknění našeho spojení se Spiritem.

Dá se říci, že čarodějové rekapitulují své životy kvůli vnitřní očištění i kvůli rozpoznání směru, kterým se jejich život ubírá a pravděpodobně bude ubírat.

Mně osobně rekapitulace připadá jako skládání puzzlí. Jednotlivé střípky naší životní mozaiky náhle díky rekapitulaci nabývají na tvaru i smyslu. Po patřičném úsilí jsme schopni poskládat celý obraz a vidíme v celku to, co se na začátku jevilo jako nahodilá kupa událostí a příhod.

Tato knížka vznikala v době, v níž já sám jsem se ocitl na křižovatce. Zhruba po devíti letech, kdy jsem horlivě praktikoval jak zen, tak castanedovské čarodějné učení, přišel okamžik, v němž se mé srdce rozhodlo pro jednu z cest. V té stejné době jsem se dostal do - pro mě zbrusu nové - role duchovního učitele jisté osoby, což vzhledem k její povaze a okolnostem byl úkol na hranici mých sil.

V této knížce popisuji několik hlavních bodů obratu a rysů mé cesty poznávání.

Všeobecně se dá říci, že každé velké a záměrné rozšiřování vlastního vědomí s sebou nese velké úskalí. Člověk poznává nové vrstvy Vědomí a nové dimenze Vesmíru a jeho staré chápání skutečnosti vždy nestačí nové zkušenosti řádně vstřebat. Pokud nemáme schopného duchovního rádce, může se stát, že poznání nových dimenzí Vědomí spíše naši mysl i tělo vyšine z rovnováhy, než aby nás stabilizovalo v hlubším vhledu chápání Vesmíru. Při všech činnostech a praktikách duchovního rozvoje je stále nutné hledat a snažit se udržet Čistou Mysl a vidět za vším původní Prázdnotu. To byl také důvod, proč jsem se rozhodl k publikaci této knížky.

Snad někomu při zacházení s magickými rostlinami, čarodějnými technikami, silovými zvířaty apod. pomůže k hlubšímu vhledu do těchto záležitostí a k Čisté Mysli, o kterou jsem já sám mnohdy urputně zápasil...

Být jako tygr připravený ke skoku

mé tělo
v letu
zkamenělo
Když uslyšel jsem
o tygru
který nikdy neskočí

Nic a NIC

Důležité je nedat se mýlit slovy. Nenechat se chytit do představ, které slova tvoří. Řeknu-li, že nic je smyslem života, někdo bude znechucen, jiný vyděšen, někdo se začne přít. Někdo se třeba tiše pousměje a pochopí.

Zenové nic však není ledasjakým nic. Není to nic nihilismu. Není to nic zklamání. Moc se mi líbí tato zenová příhoda:

Jeden zenový mistr ležel v nemocnici. Na pokoji s ním ležel i jakýsi muž. Bohatý člověk, uznávaný přáteli, vážený partnery, milovaný rodinou. Ve svém životě měl všechno, nač si vzpomněl. Peníze, prestiž, ženy, úspěch, rodinu... A teď tady ležel a umíral. Zenový mistr se ho zeptal: "Co je smyslem vašeho života?" A protože onen muž byl upřímný k sobě i k tázajícímu, zamyslel se. Pátral sám v sobě. Zjistil, že dosáhl všeho, co společnost nabízí. A pak se uviděl na konci cesty. Nemohoucího, umírajícího, odkázaného na pomoc ošetřujících. Viděl sám sebe a vše, čeho v životě dosáhl, se propadlo do nicoty, jako by to nikdy ani neexistovalo. A protože ten člověk byl nejen upřímný, ale i přemýšlivý, odpověděl na otázku, co je smyslem jeho života, následovně: "Nic."

Toto trpké nic je nihilistické nic. Něco jako marnost nad marnost. Nebo jako zvolání jednoho z římských císařů na smrtelném loži: "Byl jsem vším, a teď je to k ničemu!"

Pak se onen muž zeptal zenového mistra, co je smyslem jeho života. Mistr bez zaváhání a s úsměvem odpověděl "Nic."

Ale *toto* NIC nebylo popřením mistrova života a úsilí. Naopak. Bylo vyústěním nejhlubší moudrosti.

Toto NIC přesahuje všechna slova i myšlenky. Toto NIC je hluboké a široké jako sám Vesmír. Toto NIC vyvěrá z nejhlubších pramenů a podstaty Absolutna. Toto NIC se nedá k ničemu přirovnat, k ničemu upoutat. Toto NIC nelze ani využít, ani zneužít, ani změřit, ani popřít, ani vyvrátit.

Je to dokonalý klid, svoboda a radost. Završení.

A proto si je učedník zenu v počátku vědom prázdnoty, nestálosti a neuspokojivosti všech jevů a věcí světa. Nehledá smysl života ve věcech světských ani nebeských. Tak má učedník Cesty celý svůj život na kontemplaci onoho nejhlubšího tajemství. Toho, co se dá zvat Velké Prázdno nebo prostě NIC.

Smrt - tajemný rádce

Sotva jsem byl naučen myslet a vést ustavičný dialog sám se sebou, objevilo se mé já a s ním i problémy. Všichni starší popisovali, co je to svět, co si myslet o tom či o onom, jak se chovat, jak jednat v různých situacích. Říkali mi, co je dobré a co špatné, co krátké a co dlouhé, co krásné a co ošklivé. Tak jsem byl zasvěcován do žití v druhé polovině dvacátého století. Dospělí to dělali s takovou jistotou a dovedností, že jsem zpočátku neměl žádné pochyby, že i já jednou budu takový, jací mi připadali oni - páni světa.

Ale když mi bylo snad šest nebo sedm roků, zjistil jsem, že lidé nejen žijí, ale i umírají. Nejdřív jsem si myslel, že smrt je něco, co dospělí ovládají, a odchod ze světa je jen součástí nějakého jejich kontrolovaného plánu.

Ptal jsem se tedy dospělých, co je to smrt a proč člověk umírá. Všechny odpovědi, které jsem dostal, byly velmi neuspokojivé. Má představa o dospělých lidech jako o vševědoucích pánech tvorstva začínala mít neopravitelné trhliny. Uvědomil jsem si, že jsou věci, o kterých toho dospělí neví o nic víc než já. Instinktivně jsem pochopil, že smrt je něco, s čím se budu muset vypořádat sám. Viděl jsem totiž, že jednájí a žijí, jakoby smrt vůbec neexistovala.

Vyrůstal jsem v ateistickém prostředí. Kdykoliv jsem se podíval na hvězdy, věděl jsem, že zde budou svítit dávno poté, co já zemřu. Uvědomil jsem si, jak čas kvapí a vše neúprosně odnáší. Že kdysi pro někoho bylo přítomností třeba patnácté století, tak jako pro mne druhá polovina století dvacátého. Když jsem byl sám a nechal na sebe plně dopadnout realitu smrti, pocítil jsem paniku; hrůzu z nebytí, kdy zanikne vše, co nyní tvoří mé já. S děsem jsem zakřičel a musel jít někam, kde bych nebyl sám. Měl jsem hrůzu ze zániku svého vědomí a vnímání, z toho, že jednou provždy ztratím jakýkoliv kontakt se světem i sám se sebou. Navíc jsem měl strašnou jistotu, že k tomu dojde za nějakých šedesát či maximálně osmdesát let. A byl jsem proti tomu úplně bezmocný. Připadalo mi zbytečné se o cokoliv snažit, chtít něčeho v životě dosáhnout, když smrt stejně nakonec vše spolkne.

Jak jsem se mohl z něčeho skutečně radovat, když jsem věděl, že vše je tak prchavé?!

Velmi směšná mi připadala a připadají slova učitelů, kteří nám ve škole opakovali, že se připravujeme na život; nevěděli o životě a smrti o nic víc, než jejich žáci. Cítil jsem se jako v pochmurné komedii, kde už všichni zapomněli, že vše je jen jako, pouze smrt je reálná.

Samozřejmě, že jsem o pár let později hledal odpověď na svou palčivou otázku i u lidí pobožných a v náboženství vůbec. Nic z toho, co jsem se dozvěděl, jsem nemohl přijmout. Uviděl jsem, že tito lidé se zbavují zodpovědnosti za svůj život, když tvrdí, že vše se děje z vůle Boží, či že věci jsou takové nebo onaké proto, že to tak Bůh chce. Cítil jsem, že tito lidé si pouze transformují představu, kterou jsem měl dříve o dospělých - pánech tvorstva - na osobu Boha. Připadali mi dětinští a zistní ve své víře. Tento jejich Bůh se mi jevil jako vrtošivý a sebedůležitý chlapík, který tvoří lidi jen proto, aby jednali podle toho, co on si přeje, a velebili ho. A ti, kteří tak nečiní, jsou jednoduše lumpové hodni potrestání.

Když jsem se podíval otevřenýma očima na vesmír a pak na sebe - pomíjivé nic -, cítil jsem, že síla, která stvořila toto všechno, si vůbec neláme hlavu s tím, zda ji mám rád nebo ne. Cítil jsem, že náboženství je jen dudlík daný dítěti, aby přestalo plakat. Lest podobná tomu, když se lidé nevěřící chytají do pastí konání, aby zavalení vjemy nemysleli na smrt.

Víra prostě nebyla mou cestou. Představa Boha jako mocného rodiče, jenž mi za požadované chování umožní rajske prázdniny, mi neseseděla. Smrt se pro mě stala rozžhavenou koulí, již jsem stále nesl a hledal, jak ji zchladit; motorem, který mne hnal dál a dál v mém pátrání. Strašlivým šklebem, který mi nakonec zkazil všechnu radost.

Později jsem hledal v nepřeborném množství různých knih. Od filozofů po beatníky. Bezvýsledně. Ve všem bylo příliš mnoho nedostatků. Když mi bylo necelých patnáct let, dostal se mi do rukou jeden cestopis o Barmě. Na dvaceti stránkách zde bylo popsáno hínajánové učení Buddha s jeho čtyřmi vznešenými pravdami. Okamžitě jsem pochopil. Konečně jsem spatřil vor, který by mě mohl převézt na druhý břeh oceánu života a smrti.

Byl to návrat domů.

Magické rostliny

Buddha řekl, že máme spoléhat jen na sebe a věřit jen tomu, o čem se sami přesvědčíme. Všechny mé životní zkušenosti daly Buddhovu učení za pravdu. Dobře jsem si uvědomoval, že je to právě lidská mysl, která je příčinou všech strastí. Bylo mi jasné, že právě myšlením se činí věci a jevy dobrými či špatnými, příjemnými či odpudivými, tmavými či světlými. Když jsem pečlivě prozkoumal všechny své strachy, nepokoje, nespokojenosti, jejich původ, vznikání a setrvávání, nezbylo mi, než stoprocentně souhlasit se čtyřmi vznešenými pravdami.

Samozřejmě jsem se v tomto učení setkal i s věcmi, s nimiž jsem neměl žádné zkušenosti a nebo mé představy o nich byly velmi vágní. Například učení o inkarnacích bylo tehdy tak vzdálené prostředí, ve kterém jsem vyrůstal, že jsem zatoužil mít s touto záležitostí nějakou osobní zkušenost. Samozřejmě se mě zmocňovaly pochyby a já věděl, že čím víc věcí si sám ověřím, tím méně prostoru těmto pochybám nechám a tím více se přiblížím k cíli.

To vše se odehrávalo v době středoškolských studií, která pro mě byla křížovou cestou.

Dospíval jsem a plně viděl rozpory a vakuum v životě dospělých. Mnohdy bezduché figurky v roli vyučujících všemožně využívali svého postavení autority, aby v nás ubily jakýkoliv pocit autentičnosti a svobody. Nic z toho, čemu mě učili v oné době gymnaziální "přípravy na život", jsem nikdy nepoužil a nepotřeboval. Rozpor mezi tím, co jsem hledal - odpověď na otázky života a smrti -, a tím, čemu jsem byl učen, byl absolutní.

V oné době urputného obhajování vědeckého materialismu, kdy sehnat jakoukoliv nezájatou knihu o buddhismu (a vlastně o čemkoli), bylo téměř neřešitelným problémem, se ke mně odkudsi dostal úryvek Buddhovy řeči o tom, že pod vlivem rozličných drog můžeme přechodně prožít i to, čeho mnichové trvale dosahují skrze meditaci. Tato věta rozhodla o tom, kam se obrátil můj zájem. Vydal jsem se tímto směrem o to zapáleněji, o co nedostupnější mi tehdy - středoškoláku ve velkém městě - připadalo nemožné najít klid a soukromí k meditacím.

V době, o které píš, se k drogám dostávalo těžko. Bud' si je člověk byl nucen sám vypěstovat, najít nebo vyrobit, nebo musel poznat někoho, kdo to již dokázal. Drogy pro mě už zpočátku byly prostředkem k sebepoznání a sebezkoumání. Měl jsem k nim hlubokou úctu. Jejich použití pro mě bylo čímsi

posvátným, jako třeba pro někoho svaté přijímání. Když jsem končil gymnázium, měl jsem již za sebou několik hlubokých stavů změněného vědomí a stavů blízkých smrti. Připadalo mi, že čím blíže jsem smrti, tím jsem také blíže odhalení tajemství existence. Dokonale jsem chápal, proč všechny skutečné nauky kladou na smrt takový důraz. Smrt je ušlechtilý rádce. Jestliže nemáme úctu ke smrti a necítíme ji s každým nádechem, nemůžeme mít respekt k životu, ani jej dobře pochopit. Smrt je to, co dává životu lehkost a humor. Kdyby nebylo smrti, vše by bylo banální záležitostí a člověk by se mohl celou věčnost oddávat svým pochybám, slabostem a budování vlastní image. Smrt je jako síto, přes které by se měly prosévat všechny emoce, myšlenky, přání a úmysly. Toto síto spolehlivě oddělí zrna od plev. Správný náhled na smrt je tím, co nás nutí prožít náš život řádně a smysluplně.

Toto všechno jsem si začínal uvědomovat, a přesto, nebo spíše právě proto, ve mně byl hluboký vnitřní konflikt. Mé srdce se chtělo věnovat sebezkoumání a cestě Buddha, zatímco jsem byl připravován na světský konzumní život. Někdy jsem cítil, že Buddhova Dharma je tak daleko, že se s ní v tomto životě nesetkám.

Když jsem zanedlouho začal studovat na univerzitě, mnohé se změnilo. Duch buddhismu se již ve mně trochu usadil; byl jsem vyrovnaný, s ničím jsem si nedělal hlavu. Líbilo se mi celkem svobodomyšlné prostředí univerzity a s několika studenty jsem si měl co říct o svém hledání.

Nedělal jsem si sice iluze, že bych zde našel někoho, od koho bych pochytil něco důležitého pro svou cestu, ale získal jsem hodně volného času a obor, který jsem studoval, měl blízko k tomu, co mě zajímalo: staré nauky, filozofie, náboženství.

Naučil jsem se metodice i hledání pramenů. Dobře jsem věděl, že mnoho starobyklých zasvěcovacích rituálů se konalo pod vlivem psychedelických drog. V odborných publikacích jsem přečetl spoustu o magických houbách a bylo mým osudem nalézt je. Když jsem je poprvé objevil, okamžitě jsem je poznal a roztančil se okolo nich. Na místě jsem je snědl. Pak jsem chodil okouzlen lesem a měl chuť tam zůstat navždy a již nikdy se nevrátit do každodenního života. Uvědomil jsem si, jakou roli hrály houby v rituálech starých civilizací. Pochopil jsem, jak drogy formují lidské vědomí i celé civilizace. (O tom píše v knížce Soumrakodlak.) Houby mi též ukázaly, co v mém životě je v nepořádku, i cestu, jak to napravit. Od té doby mě houby učily, jak vést řádný a silný život. A já vždy, když jsem je sbíral, před nimi poklekl, poděkoval za vše a omluvil se za to, že je trhám a tím jim beru život. V kleku jsem je žádal, aby mě dál učily.

Mé zážitky byly hlubší a hlubší. Houby mi zjevovaly, co jsem si přál vědět. Stále víc jsem si uvědomoval svoji silnou buddhistickou karmu. Mlhavě jsem tušil, že jsem v minulosti usiloval o duchovní realizaci pod vedením velkého mistra, jenž pro mě byl absolutní autoritou. Asi po roce byl už můj zážitek z hub tak přesvědčivý, že jsem se rozhodl zanechat všeho světského, studia i partnerského vztahu, a odejít do samoty usilovat o to, o čem jsem se tehdy domníval, že je nejvyšším poznáním. V té době jsem už věděl mnoho o různých naukách, kultech, náboženstvích, šamanismu, mystice i drogách.

V mém životě pak nastal půlrok, který doslova nenechal kámen na kameni. Během té doby jsem žil osamocen a pomocí magických rostlin, askeze a dechových cvičení prožíval hluboké stavy změněného vědomí. Nemá smysl, abych se snažil popsat své zážitky. Nijak moc se nelišily od toho, co si lze přečíst v knihách Carlose Castanedy nebo Stanislava Grofa. Ovšem takřka každodenní požívání neuvěřitelného množství hub mě přivedlo do velké transpersonální krize. Záhy jsem ztratil soudnost a střízlivost mysli. Svět lidí pro mě ztratil svoji

skutečnost a bližší se mi staly éterické a astrální bytosti, s nimiž jsem se pravidelně setkával.

Tato doba naprosto skoncovala se všemi pochybnostmi. Neochvějně jsem věděl, že svět dharmy, čarodějů, šamanů, jogínů, inkarnací, karmy i osvícení existuje. Mým vodítkem v té době byly džhánové stupně starého buddhismu a Tibetská kniha mrtvých. Později jsem si vyrobil vlastní čarodějnou směs ke kouření a začal ji používat podobně jako Indiáni v amazonských pralesích. Přesvědčil jsem se, že lze nabýt ohromné síly dokonce i nad přírodními jevy. Ovšem tento způsob užívání přírodních drog naprosto zničil i poslední zbytky mé soudnosti.

Tehdy mi přicházelo normální procházet bariérou života a smrti, zatímco návrat do normálního života byl nemyslitelný.

Po celou tu dobu, jak jsem si později uvědomil, jsem též bojoval s prvním přirozeným nepřítelem čarodějů - strachem. Mé zážitky byly mnohdy hrozné a mé tělo často fungovalo jinak, než jsem byl zvyklý, a ztrácelo svoji fyzičnost. Když jsem potlačil strach ze své osobní smrti, magické rostliny mě vzaly do míst nebo časů, kde vznikají a zanikají všechny bytosti a věci. Strachoval jsem se o celý svět a nevěděl, zda se z těch míst vůbec vrátím.

Naštěstí v pravý čas přišel zásah zvenčí, který mě drasticky oddělil od tohoto způsobu žití, a já kousek po kousku nacházel opět střízlivost mysli. Pomalu jsem si uspořádal, co vše jsem prožil. Moje transpersonální krize trvala ještě nějaký čas. V té době jsem byl zmítán dozvuky svých psychedelických stavů a plně nechápal denní realitu.

Když i toto přešlo, uvědomil jsem si hlubokou změnu, která se ve mně udála. Již jsem neměl jakékoliv pochyby o jediném Buddhově slově. Přemohl jsem natrvalo strach a už mě více neznepokojovala otázka smrti. Spíš jsem nevěděl, co se životem.

* * *

K této kapitole chci napsat poznámku, neboť vím, že mysl ráda klame samu sebe. Svého času jsem požil neuvěřitelné množství magických rostlin. Teď na všechny své psychedelické zážitky hledím jako na nepotřebné haraburdí. Domnívat se, že cesta užívání magických rostlin někam vede, je hrubý omyl. Odrazuji od opakování stavů změněného vědomí touto metodou. Když se podívám na problémy, které jsem sám prožil, uvědomuji si, že jsem z nich, po tom všem, vyšel jen díky tomu, že mé srdce bylo čisté a při všech svých experimentech jsem byl hnán touhou po poznání nejvyšší Buddhovy pravdy a spasení všech cítících bytostí. Plně se ztotožňuji s výroky dvou současných buddhistických mistrů - Adžána Ča a Seung Sahn.

Adžán Ča říká: "Drogy mohou přinést smysluplné zkušenosti, ale ten, kdo bere nějakou drogu, tyto efekty vlastně nezpůsobil. Pouze dočasně změnil svoji přirozenost, jako když opici stříknou nějaké hormony, které ji přimějí vyběhnout na strom a sklízet ořechy. Takové zkušenosti mohou být pravé, ale ne dobré, anebo dobré, ale ne pravé, zatímco Dharma je vždy dobrá i pravá."

Jeden z žáků se zeptal Seung Sahn: "Mnoho lidí se k zenu dostane po zkušenostech s psychedelickými látkami nebo, jak vy říkáte, speciálními léky. Je přijímání psychedelik dobré nebo špatné?" Seung Sahn odpověděl: "Není důležitá otázka, je-li to dobré nebo špatné. Důležitější je, proč tyto látky bereš."

Další žák řekl: "Co chápete tím dobré nebo špatné?" Seung Sahn odpověděl: "Je dobré přijímání léků, abys porozuměl. Přijímání léků, aby ses cítil dobře, je špatné."

"Je tedy možné dojít k porozumění skrze speciální léky?"

Seung Sahn odpověděl: "Je to možné. Mnoho lidí, kteří se poutají k názvu a formě, berou takový prostředek a pět nebo deset hodin mají stejný zážitek, jakým je smrt. Nemají překážky stran těla, ani tužby těla. Je to jako sen. Je pouze svobodná činnost jejich karmického já. Pochopí tak, že celý život je prázdnotou. Život je smrtí, smrt je životem. Chápou jasně, že války a rozbroje mezi lidmi jsou zbytečné a že jsou prostě skutkem zlého myšlení. Netouží už být bohatí nebo slavní. Bohatství a bída, sláva a neúspěch jsou totožné."

První žák řekl: "Přesvědčil jste mě vlastně, abych bral speciální léky dvakrát denně." Seung Sahn řekl: "Jestliže je vezmeš jednou nebo dvakrát, může ti to velmi pomoci, ale častější užívání je nebezpečné. Je možné se velice rychle ke speciálním lékům připoutat. Ty už jsi žákem zenu, chápeš tedy, že život je prázdnotou, chápeš, co je to pravá cesta. Když je tvé tělo nemocné, je někdy nutné vzít velmi silný lék, ale když jsi zdravý, léky nebereš. Tyto speciální léky léčí určité choroby, ale vytvářejí jiné. Když je přijímáš, hodně se poutáš. Nemáš chuť pracovat, nechceš vydělávat peníze. Chceš pouze odpočívat nebo pracovat na zahradě nebo poslouchat hudbu nebo se dívat na umění."

Cesta čaroděje

Poté, co jsem překonal transpersonální krizi a všechny proměny a těžkosti s ní spojené, jsem se opět zařadil do normálního života. Bylo to tvrdé probuzení a já k tomu vůbec neměl chuť. Cítil jsem v sobě trpkost i jistý despekt ke světu hmoty. Dal jsem do svého hledání vše, zanechal kvůli němu všeho, a nakonec jsem narazil a pokorně se měl vrátit na místo, odkud jsem odešel. Cítil jsem se mezi lidmi nesvůj a trochu mi chybělo i psychedelické toulání po úžasných rozměrech lidského vědomí. Připadal jsem si jako Galileo, který má veřejně odvolat něco, o čem je vnitřně přesvědčen.

Buddhistické mety nirvány a osvícení mi připadaly tak vzdálené, že jsem měl chuť zanechat dalšího hledání. Koketoval jsem s tím, že se vydám na cestu světských radovánek. Naštěstí jsem měl dostatek soudnosti, nebo nedostatek energie, a tak proběhl další čas mého života. V té době jsem se seznámil s učením nejlepších zenových mistrů a s knihami Carlose Castanedy. Začal jsem si uvědomovat, že mi tehdy houby sdělily čarodějné vysvětlení světa a já se dostal na stezku, z níž již nelze sejít.

Po krátké době mé vnitřní zakřiknutosti a rekapitulace minulosti se vše opět a definitivně obrátilo. Jak jsem později pochopil, svou předchozí upřímnou snahou porozumět jsem dal svůj život do rukou síly, kterou čarodějové nazývají Spirit. Najednou všechny mé minulé životní příhody a události začaly nabývat na směr a smyslu. Začaly se mi dít podivné věci, synchronní souhry náhod. Jak jsem si mnohem později uvědomil, přestal jsem žít normální život a začal žít jakousi bájí nebo mýtus. Fakt, že strach zmizel z mého života, i výhoda psychedelického poznání, které se ve mně začalo usazovat a střízlivět, se projevil. Otevřela se mi možnost žít dle svého zálibení. Pomalu jsem se vrátil k životu převážně na samotě. Ovlivněn zenem jsem začal meditovat. Do mého života se vracela lehkost a buddhistické neulpívání. Vydal jsem se na svoji první samostatnou cestu po západní Evropě.

Cestoval jsem stopem nebo pěšky, spal, kde se dalo, mnohdy jedl to, co jsem našel. Byl jsem volný jako pták.

Přesto v mém životě byla spousta rozvázaných konců a já se nemohl znovu přimět k řádné praxi a učení.

Dělal jsem vše, co se mi líbilo, neváhal využít čehokoliv. Chyběla mi řádná disciplína. Uvízl jsem v bodě, který dle čarodějů následuje po překonání strachu - nebezpečí jasné mysli. Člověk je omámen svým novým pohledem zbaveným strachu a myslí si, že on sám je tou vrchní autoritou a svět je tu tak trochu k jeho pobavení. V tomto stádiu, jak praví čaroděj don Juan, i ti nejpilnější žáci ztrácejí chuť do učení.

A pak to přišlo. Don Juan říká, že člověk nemá chuť se sám a dobrovolně učit a jít po cestě poznávání, dokud Duch sám pomocí Isti nepřiměje člověka k tomuto rozhodnutí. Mně se to přihodilo ve Španělsku, kde jsem potkal osobu, která se přesně hodila do jedné mé vize, o níž jsem si myslel, že je mým životním posláním. Toto setkání bylo rozhodujícím momentem. Na tento popud jsem na sobě začal tvrdě pracovat. Doma mě pak přivítaly další Castanedovy knihy a já se nekompromisně dal na cestu bojovníka a čaroděje. Jakousi esenci tohoto učení jsem popsal v knížce Uniknout Orlovi. Čarodějové z okruhu dona Juana - Castanedovi učitelé - se snaží pomocí gigantické disciplíny rozšířit své vědomí a osobní sílu tak, aby se dokázali vyhnout lidské smrti, zachovali si integritu svého vědomí a putovali dál a dál nekonečným vesmírem.

Celé toto učení je velmi detailně rozpracováno do procedur, podle kterých se má jednat v každodenních životních situacích - umění pátračství. Jak se naučit ovládat, vyvíjet a přetvářet své sny - umění snění. Jak zvyšovat svoji bdělost a pozornost ve všech stavech vědomí - umění být si vědom. A umění záměru učí, jak dát všemu, co děláme, řádný náboj a váhu. Těchto technik čarodějové - bojovníci - užívají k dosažení totální svobody. Vedlejším produktem jsou i nadpřirozené schopnosti a úžasná dobrodružství v realitách odlišných od naší.

Svůj život jsem rozdělil mezi pobyt na samotě se zazenem, praxi čarodějných technik, sport, dlouhé vycházky a pobyt ve Španělsku. Zanechal jsem věci, jež mě brzdily a kterých jsem se dřív nevzdal ze setrvačnosti nebo pohodlnosti. Čím dál víc jsem na sobě pozoroval rozvíjení osobní moci a ducha bojovníka. Když jsem po dvou letech poznal, že má vize i ona osoba jsou jen mýdlovými bublinami a že šlo jen o lest Spiritu, jak mě opět přimět k učení, zasmál jsem se. Můj život i cesta byly již neotřesitelné. Když jsem později opět rekapituloval svůj život, všiml jsem si, že takovýchto Istí Spiritu bylo víc. Vždy, když jsem uvízl na mrtvém bodě. Čím méně pohotový a čím více připoutaný a zatvrzelý jsem byl, tím větší a drsnější byl trik, který mě opět postrčil na cestu. Sama podstata Všehomíra se nás mnohdy snaží vytrhnout z letargie a posunout na cestu.

V té době jsem vyzkoušel i svou schopnost šamansko-čarodějných praktik. Oné osobě zčásti ochrnula ruka a doktoři neznali příčinu ani způsob léčení. Rozhodl jsem se dát vše do pořádku šamanskou metodou. Použil jsem houby a vykouřil svoji čarodějnou směs.

Po absolutní koncentraci vleže jsem cítil, jak mé tělo ztrácí pevné obrysy a levé oko mi putuje dolů k uchu. Mé tělo se rozpadlo na proudy energie, jakési vrstvy či roviny, které se posouvaly a rotovaly kolem bodu, jenž byl na místě mého pupku. Z tohoto bodu tryskal neuvěřitelný proud energie a já se plně koncentroval, aby ty vrstvy či roviny, jež zbyly z mého těla, byly v dokonalé rovnováze. Věděl jsem, že je to smrtelný manévr. Stačila by chvíle rozptýlení a mé tělo by se rozplynulo v kosmu. Když se mi podařilo dosáhnout vyvážené harmonie, vizualizoval jsem si onu osobu. Mé levé oko našlo její astrální tělo. Když jsem na ni byl jasně napojen, koncentroval jsem se na záměr vyléčit její ruku. Přesně jsem uzřel, co bylo příčinou její poruchy i způsob nápravy. Když jsem si již byl jist, že ruka je v pořádku, má koncentrace opadla a tento stav

zmizel. Po celou dobu jsem si přesně uvědomoval, co činím. Jak jsem se později dozvěděl, přesně v tu dobu se ruka "sama od sebe" vyléčila. Byl jsem od té osoby 2.000 kilometrů daleko. Musím dodat, že jsem cítil značný úbytek energie. Věděl jsem, že tato technika se dá užít na věci dobré i zlé. Ale ujasnil jsem si, že nechci být šamanem nebo čarodějem tohoto druhu. Opětovně jsem si řekl, že chci být nikým a ničím. Věděl jsem, že jsem zkontroloval sílu v magických rostlinách. Tato síla se dá užít téměř ke všemu. Také jsem ovšem stále platil daň za nadměrné užívání magických rostlin.

Když člověk nahlédne, že svět funguje i na jiných principech a rovinách, než jsou ta všeobecně přijímaná racionální vysvětlení, ocitá se na velmi tenkém ledě. V tomto bodě je úloha gurua těžko nahraditelná. Já sám jsem stále a stále bojoval o střízlivost mysli a často také sklouzával k absurdně iracionálním vysvětlením banálních věcí. Magické rostliny mě dokonale oprostily od pout racionality. Po zážitcích typu fyzického přenesení o několik desítek metrů v mžiku oka - po vykouření mé magické směsi a tajemném gestu zpět k dýmce - jsem dlouhá léta bojoval s tendencí takto nabourané mysli vysvětlovat si vše po svém.

Naštěstí zen i samotné učení dona Juana mi zabránily, abych se k užívání magických rostlin vrátil. Už několik let není mé mysli nic vzdálenějšího, než myšlenka navodit si stav změněného vědomí jakýmkoliv vnějším způsobem.

Už chápu, že dobrodružství a cesty do odlišných realit nemusí mít konce. Vždy uvidíme a prožijeme něco nového a velmi snadno se k takovýmto dobrodružstvím připoutáme a sejdem z cesty. Dnes pro mě znamená daleko víc klid a vyrovnanost mysli ve všech životních situacích a schopnost uplatňovat dobrosrdečnost ve svém jednání.

Ježíš řekl: "Copak nevidíte, že jste na tento svět přišli prázdní a zase hledáte, jak z něj prázdní odejít?"

Snění a toulky

Asi rok na to, při mé první cestě do Himaláje, byla má mysl již klidná a celkem čistá. Byl jsem srdcem pevně zakotven v zenu a měl jsem neochvějnou duši bojovníka. Již mě příliš netrápila žádná otázka ani můj osud. V té době jsem také už rozvíjel čarodějnou techniku snění. To jest být si vědom toho, co se odehrává ve snu, dokonale se ve snu ovládat a vůbec ze snů udělat něco kvalitativně daleko vyššího, kdy naše vědomí je snad ještě ostřejší než za bdělého stavu. Technika snění též vede k ovládnutí energetického těla - astrálního dvojníka - podobně jako třeba u původního kung-fu.

Pomocí snění lze putovat do nejvzdálenějších částí vesmíru a setkávat se s bytostmi z jiných světů. Je to nejčarovější věc, jakou jsem poznal. A protože ve snění nejraději ze všeho cestuji, tak stejný osud mě potkává i v reálném životě. Nebo to možná platí obráceně. Nevím. Cestování pro mě vždy znamenalo především zkoušku v nevyrušitelnosti mysli a ve schopnosti obstát v jakýchkoliv podmínkách. Mým nejsoukromějším motivem cest je zkoušet snít v nejrůznějších částech světa a pozorovat, jak se snění mění s okolnostmi a místem, kde spí mé fyzické tělo.

Už mé cesty po západní Evropě pro mě byly skvělou školou. Viděl jsem, jak život v blahobytu a vnější svobodě vede k zahálce ducha, jako by lidský život byl jen dalším seriálem v televizi. Důraz na individualismus vede ke zcela chybnému chápání nezávislosti, což přeloženo znamená spoléhat se na své peníze, sociální

postavení a demokratický systém. Jenže když člověk odjede dostatečně daleko od svého domova, toto vše přestává platit a já na sobě mnohokrát pozoroval obrovskou výhodu školy, již mi dalo vyrůstání v totalitě. Prostě čím víc jsme pod tlakem zvenčí, tím víc rosteme ve svém nitru, nebo, samozřejmě, nám to zlomí páteř.

Také mnou otřásl ohromné plýtvání a neúcta k neživým předmětům. Když jsem bydlel ve svém příbytku ve Španělsku, jedl jsem velmi skrovně, ale všechny zbytky, drobečky i to, co jsem někde našel, jsem nosil do parku ptákům nebo kočkám. Moji přátelé se mi smáli. Snažil jsem se jim to vysvětlit: "Vím, že na světě lidé umírají hladem. Já jim nemohu nijak pomoci. Tak aspoň ničím neplýtvám a vše, co mi zbude, i když jsou to jen drobky chleba, předávám dál Přírodě s nadějí, že ona nasytí všechny hladovějící." Nepochopili. Zkusil jsem to s jiným příkladem: v jednom baru bylo běžnou praxí, že když jsem si objednal bagetu se salámem, barman odřízl oba konce housky a vyhodil je, aby mohl dát méně salámu a ušetřit. Nemohli si to dát do souvislosti a pochopit, že jedna cesta má srdce a druhá ne.

Moje první snění, nebo spíš bdělý sen, kdy jsem si byl všeho naprosto vědom a svým denním vědomím ovládal sám sebe, se odehrál v době mého psychedelického půlroku. Podstoupil jsem v tomto snu zkoušku v jednom tibetském klášteře. Začalo to tak, že se moje mysl ve spánku stala mým karmickým vědomím, jež přechází z života do života. Pak toto vědomí nabralo tělesné i duchovní tvary mé současné osoby a ocitl jsem se před vstupem do kláštera. Po mém boku se objevil i člověk, který mě po celou dobu snu doprovázel. Zeptal se, zdali chci vstoupit. Řekl jsem, že ano. V tu chvíli se dveře otevřely a za nimi stála stará žena a vpouštěla dovnitř. Spolu se mnou šla skupinka lidí. Já byl asi někde uprostřed. Když jsem měl projít branou, ta stará žena řekla, že už je plno, ať si počkám. Já jsem však bez jediného slova proklouzl kolem ní. Na schodišti jsem opět potkal svého průvodce, který se smál. Pak mě vedl do místnosti, v níž, jak jsem pochopil, se mělo odehrát jakési zasvěcení. Musel jsem si sednout doprostřed mezi svého průvodce a dalšího muže. V tu chvíli ti dva jakoby zvedli křeslo, na kterém jsem seděl, a začali s ním kolébat ze strany na stranu. Výsledkem byl pocit, že jsem na loďce během mohutné mořské bouře. Kymácivé pohyby nabraly značných rozměrů. Hrozilo mi převrácení vzhůru nohama. Soustředil jsem se do středu svého těla, do místa pod pupkem. Zanedlouho se vše zklidnilo. Když jsem opět seděl v klidu, můj průvodce sňal ze stěny předmět podobný přilbě a se svým pomocníkem mi ji vši silou tiskl na kořen nosu - namísto třetího oka. Cítil jsem ostrou bolest a tlak se stále zvětšoval. Už jsem chtěl ze sebe tu přilbu strhnout, pak jsem si však opět uvědomil, že se vše děje v rovině snu. Tak jsem uzavřel svůj energetický obvod mudrami na ruku a soustředil se. Tlak slábl a posléze mi oba muži přilbu sňali. Pak jsem vyšel ven se svým průvodcem. Ten se smál a řekl: "Uspěl jsi tak na jedna mínus." Věděl jsem, že jsem chybu udělal už při vstupu do kláštera, když jsem měl tu stařenu požádat o vstup. Snad jsem později toto místo fyzicky navštívil.

Mé první záměrné snění se odehrálo o několik let později ve Španělsku. Každou noc jsem usiloval o snění. Až jednou jsem ve spánku ucítil, že mé vědomí je někým vlečeno, a já se ocitl ve svém snovém těle v místnosti, kde seděl muž, Latinoameričan, kolem padesátky. Já se vznášel prostorem. Vnitřně jsem věděl, že jsem na konkrétním místě v Americe. Vrazil jsem do láhve s alkoholem, která tam stála, a převrhl jsem ji. Ten člověk řekl: "Dávej pozor. Chováš se jako dítě."

"Však já jsem dítě," odpověděl jsem.

Po chvíli muž řekl: "Už dělám kouzla jen ve druhé a třetí dimenzi."

"Žádná dimenze neexistuje," já na to. Pak jsem se vrátil stejnou cestou, jakou jsem přišel. Přes nepopsatelné vrstvy vědomí. Okamžitě nato jsem se probudil. Dávalo mi to vše dobrý soukromý smysl. Další den jsem chodil jako omámený. Byl to zážitek tak nezemský, že zdaleka předčil všechny mé stavy změněného vědomí.

Další nezapomenutelné snění jsem měl během své první noci na africkém kontinentě. Spal jsem u moře v jakémisi zbořeništi. Mou obvyklou rutinou je ve snění létat, dál a dál, někdy pomalu, jindy rychlostí blesku. Tímto způsobem se pohybuje energetické, snové tělo. Pohybovat se horizontálně nevyžaduje mnoho námahy ani cviku. S vertikálním pohybem je to naopak a moje schopnost tohoto pohybu je omezená. Tehdy jedinkrát se mi však podařilo vzlétnout kolmo vzhůru a rychlostí myšlenky se pohybovat kosmickým prostorem. Hvězdy jsem viděl jako plynoucí energii nebo archetypální éterické či božské bytosti. Všude kolem zněla krásná vesmírná hudba.

Na svých toulkách Řeckem jsem po celonoční chůzi došel ke klášterům v Meteorách. Zalehl jsem s rozbřeskem na skalách a ve snění se setkal s patronem tohoto místa. Chlapíkem v bílé říze a vzhledem jak z El Grecových obrazů.

Během devíti let, kdy praktikuji snění, jsem měl bezpočet úžasných zážitků. Obvykle se mé snění podobá cestování a létání po nepopsatelných krajinách. Jindy se jedná o zasvěcování nebo zkoušky. Někdy se ve snění dostanu do prostředí, které je kopií konkrétního místa, a v takovém okamžiku je velmi obtížné zjistit, zda se jedná o snění či bdělý stav.

Don Juan říká, že snění nemá žádné limity. Jediné, co rozhoduje, je schopnost udržet si integritu vnímání a záměr.

Základním pravidlem na mých cestách, stejně jako v životě, je ztráta sebedůležitosti, schopnost harmonizovat s okolím, pokora a respekt k místním lidem. Díky těmto atributům jsem měl na svých cestách téměř jen dobré zážitky. Někdy se ono harmonizování s okolím může přeměnit v úpornou a legrační šichtu. Třeba když jsem pobýval s drsnými obyvateli Sibiře, jejichž zvykem je štědře hostit příchozí čistým lihem. Nebo ohromná žranice v Pekingu, kde hostitelé nic nedali na to, že žijí celkem asketicky, a já musel sníst spoustu talířů čínských pochoutek, což se po čtvrtém chodu proměnilo v čirá muka. Ale učedník zenu se nevyhýbá ničemu, co ho na jeho cestě potká.

Mé základní vnější pravidlo se dokonale shoduje s jedním z principů čarodějnictví. Odložit vše, co není naprosto nezbytné. Svůj batoh, i na těch sebedělejších cestách, jsem vždy lehce zvedl na levém malíčku a nikdy nebyl širší než má silueta. Přesto mě na cestách potkaly dvě nehody, které měly co do činění s jinými mocnostmi než s lidmi.

První se stala v Himaláji. Po dlouhém pochodu jsem se rozhodl přespat na liduprázdném místě pod převislým balvanem, skoro jeskyní. Už se stmívalo. Na chvíli jsem usedl do meditace. Cítil jsem ve vzduchu cosi zlověstného. Řekl jsem tedy nahlas okolí, že přicházím v dobrém, a doufám, že ani ono místo mi neublíží. V noci jsem měl velmi bdělý sen či snění, ve kterém se mi zjevil ohnivý červený démon s lidským obličejem. Jak mi sdělil, jeho záměrem bylo mě zničit. "Uvidíme, kdo je silnější," řekl a zmizel. Okamžitě jsem se probudil s ostrou bolestí hlavy. Pár dnů na to, v den, kdy jsem měl neblahé tušení, se mi udála nehoda, která jen o vlas neskončila skutečně tragicky. Další půlrok jsem ve své mysli pozoroval velmi rušivé prvky, kterých jsem se zbavil až důslednou meditací.

Druhá nehoda se mi stala v Burjatsku, u mongolských hranic. Po delším pobytu v divoké přírodě, kde naší jedinou potravou byla pohanková kaše a nekonečné houbové polévky, jsme došli k svěcenému místu, kde lidé nechávali

obětiny místnímu duchu. Celý den jsem zápolil s pýchou, že jsem tak dobrý v chůzi, že jsem s to jít všude rychleji a vytrvaleji než domorodci. Pak mě ovládla mlsnost a přestože jsem věděl, že se to nesmí, ukradl jsem z toho svěceného místa pár bonbónů a snědl je. Vzápětí po tomto neuváženém činu mi za směšných okolností spadl balvan na nohy a málem mi je přerazil. Ty bonbóny byly dobré...

K mým nezapomenutelným zážitkům patří noční chůze Himalájem. Kráčel jsem od svítání po horských stezkách. Šel jsem velmi rychle, a když nastal večer, vůbec se mi nechtělo skončit. S nastupujícím šerem jsem však začal zakopávat a škobrtat na kamenitých cestičkách. Když už byla noc a vyšel měsíc, došel jsem skupinku šerpů. Zpomalil jsem a zařadil se za ně. Jak jsem se sžil s jejich tempem a kráčel přesně v jejich stopách, stalo se něco úžasného. Přestal jsem mít jakékoliv problémy s chůzí a dokonale jsem splynul se stezkou, horami i nocí. Upadl jsem do extáze a doufal, že budeme pokračovat celou noc. Bohužel, šerpové po pár kilometrech ulehli ke spánku a já je zanedlouho napodobil.

Cesty pro mě byly vždy prubířským kamenem a protiváhou k mým téměř každodenním pěti hodinám zazenu v době, kdy na cestách nejsem.

* * *

Kvůli poměrné nedostupnosti pramenů o snění jsem se rozhodl napsat na toto téma několik poznámek. V mnoha kulturách a duchovních naukách byly objeveny metody, která si své bdělé, denní vědomí uchovat i ve stavu fyzického spánku a v průběhu snů.

Například tibetská buddhistická mystika rozlišuje šest stavů vědomí. Jeden z těchto stavů je i sen. Pomocí jógy a meditací se učedník snaží procházet všemi těmito stavy při plném uvědomění se. Včetně okamžiků smrti a znovuzrození.

Impulsem k mé praxi vědomého snění byly knihy Carlose Castanedy s jednoduchým návodem: V době spánku, ve snu, si uvědom, že spíš, a podívej se na ruce svého snového těla.

Po několik let jsem praktikoval pouze s tímto návodem a tak jsem neovlivněn čímkoliv jiným objevil a vyzkoušel vlastní cvičení ve snění. Později jsem si přečetl Castanedovu knihu *The Art of Dreaming*, což samozřejmě ovlivnilo moji praxi.

Čarodějové říkají, že umění snění je schopnost využít obyčejných snů a přetvořit je do kontrolovaného uvědomění speciální silou pozornosti. Celý proces začíná tím, že se člověk rozpomene a podívá se na své ruce. Abych toho docílil, při usínání jsem si opakoval: "Podívej se na své ruce, uvědom se." Se zavřenýma očima jsem si vizualizoval ruce. I když jsem první noc neuspěl, ráno jsem si prošel své sny a připomněl jsem si, v jakých situacích jsem hleděl na své ruce, aniž bych se rozpomenul. Do měsíce se dostavil úspěch. Upadnout do snění je tím snazší, čím déle jsme už spali. Mně velmi pomohlo sednout si uprostřed noci na hodinu do zazenu a pak znovu usnout. Ovšem čím později do snění upadneme, tím více snění ztrácí na hloubce a na síle.

Do snění upadám dvěma způsoby. První, obtížný a vzácný způsob je, že udržuji bdělé vědomí po celou dobu usínání až do okamžiku, kdy mé tělo spí. Tento způsob popisuje Castaneda v knize *The Eagles Gift*. Druhý, častější způsob je, že si v průběhu snu uvědomím, že spím. V začátcích praxe je téměř nezbytné se okamžitě po tomto uvědomění podívat na své ruce. Získá se tím kontrola a síla do dalších akcí. Vždy, když se ztrácí kontrola nad sněním, je záhodno podívat se na ruce. V počátcích své praxe jsem to řešil i tak, že jsem ve snění putoval s rukama před obličejem a neztratil tak kontrolu. V obyčejném snu se často člověk vidí z pozice pozorovatele. To znamená, že se vidí celý i s hlavou. Ve snění

čarodějů nikoliv, tam se náš pohled neliší od způsobu, jakým se vnímáme v bdělém stavu. Pro čaroděje je účelem snění naučit se ovládat své energetické - snové tělo.

Podle čarodějů je snové tělo produktem čiré energie a je jakýmsi protipólem těla hmotného. Na snové tělo se nevztahují fyzikální zákony a je možno v něm cestovat kamkoli ve vesmíru nebo jeho prostřednictvím vidět přímo energetická pole, ze kterých je utkán kosmos.

Snění mi též usnadňuje poloha fyzického těla při spánku. Spím vždy na zádech. Dle čarodějů je centrum snění ve fyzickém těle zhruba na místě čtvrté čakry, uprostřed hrudi. Jestliže se ve spánku dotýkám rukou tohoto místa, snění se vždy prohloubí. Stejně jako když spím s mudrami na rukou nebo, a to především, s rukama sepnutýma na hrudníku.

Čarodějové doporučují v době snění tisknout jazyk na měkké patro ve svém fyzickém těle. To též přispívá ke kontrole snění.

Nemá smysl se rozepisovat o možnostech snění. Je to oblast magie, zázraků, fantastických cest a dobrodružství. Ovšem stejně tak má snění své zápory a úskalí. Ve snění je možné předčit kousky Davida Copperfielda, vysnit si návštěvu harému nebo další sci-fi *Star Trek*. S tím souvisí velké nebezpečí. Snění je - narozdíl od snu - proces tvořící karmu. Tedy pozor! Ve snění se lze nejen osvobodit od mnohých omezení a zvyšovat svou bdělost, ale i nadělat si spoustu zlé karmy nebo se i naprosto zotročit. Snění se může stát návykovou drogou. Člověk pak přenesení těžiště života do tohoto stavu vědomí, v němž se mnohdy může chovat jako svrchovaný pán všeho. V krajinách snění se člověk též může setkat s jistými démony, kteří se živí vědomím vnímajících bytostí. Toto střetnutí může skončit hůře než smrtí a don Juan před ním neustále varuje. Ovšem ve snění lze potkat i ochranné bytosti a učitele. Já sám jsem byl ve snění učen létat.

Můj osobní vztah ke snění je takový, že chci poznat různé praktiky duchovních cest, zvyšovat svou bdělost. Být si však vědom vnitřní prázdnoty snění. Přijmout totální zodpovědnost za všechny své činy ve snění a snu. Pročistit svou praxi a v pravý okamžik ji odložit.

Zen se sněním nezabývá. Mistři říkají: Když spíš, tak spi, až se vzbudíš, tak buď úplně bdělý. Rizika snění jsou opravdu velká. Mistři, kteří dosáhli Buddhovství, již žádné sny ani snění nemají, protože jejich mysl už nic nevytváří.

Mistr Seung Sahn říká: "Jak myšlení, tak snění je jen produkt tvého vědomí. Snění je velice jednoduché - je to činnost sedmé a osmé úrovně vědomí, které nejsou limitovány prostorem a časem. A tak ve snu můžeš navštívit různá místa. Ale při snění za bílého dne používáš šestého vědomí, které je spojeno s očima, ušima, nosem, jazykem a naším tělem, a tak je omezeno prostorem a časem." (Podle buddhismu je prvních pět vědomí spojeno se smysly, šesté kontroluje naše tělo, sedmé vědomí je naše malé já, které nás utlačuje požadavky typu "toto chci, toto nechci". Osmá vrstva je jakýsi velkosklad pocitů a vzpomínek.)

Jinde Seung Sahn říká: "Snění je projevem sedmé a osmé vrstvy vědomí. Předtím jsi něco vytvořil a to něco zůstalo v osmé vrstvě. V noci se šestá vrstva odděluje od sedmé a osmé. Všechna zlá i dobrá karma je uskladněna ve tvé osmé vrstvě. Když má někdo mnoho špatné karmy, v noci se mu zdají zlé sny. Někdo má víc dobré karmy, a tak se mu zdají dobré sny. Jenže tyto sny jsou vlastně prázdné - neexistují. Budeš-li delší dobu udržovat prázdnou mysl, zlá i dobrá karma se rozpustí, zmizí a tvé vědomí se pročistí."

* * *

Ze snění si nejvíce cením zážitku, který se mi udál na tureckém pobřeží Středoziemního moře, v malé sevřené soutěsce, kde jsem spal snad metr či dva od moře. Bylo to již v době, kdy jsem se rozhodl, že ani ve snění nepůjdu dál ve stopách čarodějů, nýbrž svou vlastní cestou.

Uvědomil jsem si, že spím a sním. Mé snové tělo se ocitlo na jakési louce. Kolem mne se shluklo několik lidských i jiných bytostí se zjevně nepřátelskými úmysly. Začaly na mě útočit šavlemi a meči. Zůstal jsem absolutně nevyrušen a s myslí nezúčastněného svědka jsem vnímal, jak zbraně sekají mé snové tělo na kusy. Cítil jsem bolest, kterou mi to působilo, přesto jsem nepodnikl nic na svou obranu, ani se nepokusil o útěk. Necítil jsem ani žádný odpor nebo negativní emoce vůči útočníkům. Tato scéna nějakou dobu pokračovala beze změny.

Pak přišel prudký zlom. Vše zmizelo, včetně vnímání mého snového těla a mysli. Mé vědomí se ocitlo v uzavřeném kulovitém prostoru. Tuto kouli jsem pociťoval jako svoji individuální mysl. Koule se začala prudce zmítat a vířit kolem pomyslného středu, asi jako když zakotvený nafouknutý balónek rozvážeme a položíme na zem. Intuitivně jsem chápal, že tímto prudkým zmítáním kolem pevného středu se mysl očišťuje, zbavuje nánosů iluzí a odpadá z ní jedna vrstva za druhou. Dělo se to díky nehybnému soustředění-nesoustředění, které je jádrem zenové meditace.

Posléze jakoby se tato mysl-balónek úplně vypustila nebo praskla. Zmítání a pohyb zcela ustaly. Koule se změnila v lotos, který se postupně otevřel na čtyři světové strany. S úplným rozvinutím lotos zmizel a s ním i všechno, co jsem mohl pociťovat jako něco svého a individuálního - ať už vědomí, mysl či vnímání. Zanikla jakákoliv dualita. Vše, co bylo, bylo pouze bezbřehé neohrazené prázdno, nekonečný prostor světla žlutozelený a do nekonečna průhledný - tedy nikoliv jako obloha. A v tomto prostoru - prázdnu - bylo cosi jako vznášející se plató, vrstva či rovina, která neměla žádný vnější tvar ani znak, ani nebyla tvořena ničím odlišným než prázdno okolo ní. Pouze jakýmsi záhadným způsobem existovala, plula prostorem, a přesto, že se na ní nenacházela jediná věc či bytost, obsahovala potencionální zárodek všech věcí, bytostí i celých vesmírů.

Abych byl schopen tento zážitek popsat, musím si protiřečit. Ono plató bylo v klidu i pohybu zároveň. Bylo prázdno a bez jakýchkoliv znaků. Přesto, když se od něj něco oddělilo a padalo jakýmkoliv směrem dál do prázdna, nabývalo toto oddělené různých vědomí, různých tvarů a znaků, získávalo individuální existenci.

Mohu-li si dovolit další přirovnání, pak spočívání na oné rovině znamenalo být buddhovskou myslí, prostou znaků, rozlišování, čehokoliv uchopitelného. Cokoliv se oddělilo od této roviny, započalo svou individuální existenci ve formě, času a prostoru. Čím více se tato již zrozená individualita vzdalovala od roviny, tím více zapadala do aspektů fenomenální existence té které konkrétní bytosti. Během snění jsem mohl sledovat, jak dochází k počátku tohoto zrození i mnoho nepopsatelných forem existence, které nabývala prapůvodní podstata - Podstata mysli - během své cesty prázdny.

Za zmínku stojí i to, že spočívání na oné rovině tak, aby nedošlo k pádu, vyžadovalo hodně úsilí - asi jako když stojíme bez držení na loďce, která uhání po řece kymácejíc se sem a tam. (Jsem si dobře vědom, že i tato věta je hrubý protimluv, který předpokládá individualitu bránící se pádu. Nebylo zde však skutečně stopy po něčem individuálním).

Intuitivně jsem pochopil, že toto snění se týkalo rozvíjení a získání buddhovské mysli. Ozřejmilo se mi, proč zenoví mistři říkají, že chceme-li dosáhnout buddhovství, naše mysl se musí učinit nevyrušitelnou a nehybnou jako

žulový kvádr. Stejně tak díky tomuto zážitku chápu slova Šestého patriarchy, že Podstatou myslí je vtělení Prázdná a že Podstata myslí je vždy ve stavu takovosti. Chápu i patriarchova slova, že jakmile začne proces myšlení a uvažování, Podstata myslí se přemění v různá vědomí.

Kočky

Kočky mi byly vždy sympatické. Líbila se mi jejich tichost, klid, pohroužení do sebe, schopnost přežívat v různých podmínkách i umění být všude doma a být nenápadný.

V době mých psychedelických experimentů se mé vědomí jednou stalo vědomím kocoura. Musel jsem se pak dlouho smát tomu, co si lidé o kočkách myslí, a tomu, jaké kočky vlastně jsou. Od té doby se ustanovila jakási symbióza mezi kočkami a mnou.

Staly se mým rádcovským zvířetem, bytostmi, z kterých jsem čerpal radost, poučení, humor i klid. Já je na oplátku vždy po svém zdravil a stal se jejich patronem, kdykoliv jsem mohl. Také jsem se od nich mnohému naučil. Moc jsem si oblíbil noční toulky v různých terénech. Nacvičoval jsem držení rovnováhy na padlých kmenech, snažil jsem se o neslyšnou chůzi a učil jsem se bez problémů chodit nočním lesem. Kočičí pohyby se staly základem mého vlastního tance, kterým jsem se dokázal zrelaxovat, přivést do stavu naprosté tělesné i duševní pozornosti a připravenosti. Tato cvičení mi pak hodně pomáhala při tréninku kung-fu. Když byla moje mysl roztěkaná a nepokojná, připomněl jsem si kočky, jak celé dny jen klidně polehávají na sluníčku. Učil jsem se napodobovat kočičí zvuky a vždy, když jsem byl moc starostlivý nebo neklidný, mňoukal jsem, abych si připomněl, že hlavu nemám od toho, abych myslel. Skvěle mě to odreagovalo. Když mě přepadla sebedůležitost, nejlepším lékem bylo vžít se do role mrtvého kocoura: ten se nemůže cítit sebedůležitě. Také při svých toulkách jsem se mnohdy vydal směrem, kde jsem viděl kočku.

Moc se mi líbí kočičí nezávislost. Jak jsem se dozvěděl v tajze, šamani Dálného východu ovládali duchy mnoha zvířat, nikdy však neměli za svá silová zvířata kočky.

A když se po dlouhých letech zcela zasvěcených cestě bojovníka, a tím i stoprocentnímu schraňování sexuální energie, na mé cestě objevila žena, žádal jsem kočky o radu. Na jedné straně jsem věděl, že případný vztah nutně otupí ostří života bojovníka. Na druhé straně mě zajímala tantra i má schopnost nevyrušitelnosti myslí v nových podmínkách. Svou roli hrál samozřejmě i cit. Nechal jsem tedy rozhodnutí na kočkách. Podle klasifikace čarodějů ona žena je ženou západní. Jejím totemovým zvířetem je liška.

Po jedné dlouhé procházce jsme se rozloučili a já mířil k místu svého pobývání s otázkou v mysli. Uprostřed cesty jsem uviděl sedět zrzavou kočku. Když mě uviděla, vstala a odešla západním směrem. Další den jsem se za soumraku vydal na nákup do nedalekého městečka. Zrovna když jsem měl na mysli otázku vztahu, objevil se černý kocour, mé totemové zvíře. Zastavil se přede mnou. Chvíli jsme se na sebe dívali. Pak zamňoukal a rozběhl se západním směrem. Já se pousmál. Další den brzo ráno jsem se probudil a podíval se zasklenými dveřmi ven. Na zápraží seděla černo-zrzavá kočka. Přes sklo jsem ji dlouho pozoroval. Za notnou chvíli se zvedla a odešla směrem na západ. To pro mne bylo dostatečně výmluvným znamením.

Kráčat po cestě, jež má srdce

Doba, ve které žijeme, mě i čímsi fascinuje. Všechna tabu už padla, všechna tajná učení jsou odhalována a zpřístupňována veřejnosti, náboženství se stala institucemi, které urputně obhajují sebe samy, věda naopak začala sebe samu popírat, každá informace je k mání a každé místo na Zemi je dosažitelné. Kdosi spočítal, že je již více živých než kdy všech mrtvých dohromady. Při dostatečném záměru a vůli se člověk může stát kýmkoliv, od kosmonauta po šamana.

O to příhodnější mi připadají slova dona Juana: "Všechny cesty jsou tím stejným. Nevedou nikam. Končí v křoví. Přesto jedna otázka má hluboký smysl. Otázka: Má tato cesta srdce? Jestliže má, je to dobrá cesta. Jestliže nemá, není k ničemu. Žádná cesta nevede nikam, ale jedna má srdce a druhá ne. Ta první dělá tvé putování radostným a dokud po ní kráčíš, jsi s ní zajedno. Ta druhá tě nakonec přiměje proklít svůj život. Ta první tě činí silným, ta druhá tě vysiluje."

Já mám to štěstí, že jsem si záhy vybral cestu, která má srdce. Cestu zenu. Poctivě a usilovně jsem se snažil zvládnout vše, co se na ní objevilo. Také jsem provedl spoustu nevhodných věcí, ale má cesta mě ochránila. Spousta událostí, které mi v danou chvíli připadaly jako trpká zklamání, se později ukázaly jako důležité mezníky obratu k moudrosti a vyrovnanosti. Jakýsi zenový mistr řekl: "Snažte se neuspět." Teď mohu jen přitakat. Skutečně, vše co je společností považováno za neúspěch, bylo hybným momentem na mé cestě zenu a zvláště na cestě bojovníka.

K této mé hlavní buddhistické stezce se přidal i létající koberec čarodějnictví. Nádherné učení dona Juana.

Nauka Buddhy je jak Slunce v poledne. Nikde žádný stín. Ten, kdo si hledí pouze svých chyb, nemůže zbloudit. Učení dona Juana bych přirovnal k Měsíci, který prochází fází od novu k úplňku. Proto, když věrně kráčíme po cestě bojovníka, světlo se zjeví a vede nás úžasnými zákoutími noci.

Učení dona Juana mi pomohlo dokonale zvládnout praktické otázky života. Dalo mi schopnost být pánem svého osudu.

Také z mého života udělalo velkolepou hru, plnou prapodivných náhod, souher okolností a úžasných cest. Díky zenovým mistrům vím, že všechny nadpřirozené schopnosti a všechny nauky jsou jen vedlejší stezkou, jež nevede k vyřešení otázky lidské dočasnosti; že všechna fantastická dobrodružství, fascinující poznávání i tajemné síly musíme odložit na břehu dočasnosti a pokorně vstoupit na vor, který nám svým učením zanechal Buddha, a přepravit se na druhý břeh oceánu života a smrti.

Je spousta cest, které vedou k onomu Nejvyššímu tajemství - odevzdání, hraní si, usilování, zkoumání, pohroužení...

Stejně tak je mnoho létajících koberců: tantra, jóga, šamanismus, ale žádný z těchto koberců nás nedopraví do cíle. Vždy jenom k cíli. Kousíček od cíle... ale nikdy ne až tam...

Každá nauka má svoji vibraci, svoji cestu. Učedník této cesty, ať má již mistra nebo ne, se při věrné a trpělivé praxi naladí na tuto vibraci a dál mu pomáhá spirit všech, kteří již po této cestě šli, jejich záměr. Jednoduše si všímá věcí a jevů, na něž upozorňují jeho předchůdci. Tímto způsobem se učedník učí vnímat svět jiným způsobem, až se mu jednoho dne poskládají střípky této mozaiky do nového vnímání světa, a tím samozřejmě svět nabude nového vzezření. Tak učedník žne plody svého učení. Zakouší na sobě to, co popisují mistři, a začíná prožívat nový, mýtický život, který je kopií života jeho předchůdců. Pouze čas změnil kulisy světa.

Existuje ovšem spousta nauk, od asketických po smyslné, od mučednických po černou magii. Jedny nauky vedou jen k posilování ega a k nabytí schopností, pomocí kterých jejich stoupenec ukojí své choutky. Všechny nauky hovějí si ve vlastních libůstkách a sebedůležitosti končí v zármutku, i když se dlouho zdají příjemné.

Dobré nauky, nauky se srdcem, nás vždy nabádají k tomu, abychom se postavili čelem ke svému egu, sebelítosti a sebedůležitosti a bez milosti je vykořenili. Tyto cesty jdou mnohdy ruku v ruce s konvenčním neúspěchem a trpkými zkušenostmi. Pokud však uspějeme, zlá karma nás opustí.

Je mnoho krásných nauk, které učí, jak se stát dobrosrdečným a laskavým. Při vytrvalé praxi se může každý stát dokonalým mistrem. Ale to stále ještě není v cíli.

Aby jím prošel, musí se vzdát své cesty, svého mistrovství, všech podivuhodných sil, které nabyl: vlastně všeho, co se naučil. Musí si uvědomit, že původní čistá mysl, mysl Osvícení, je myslí dítěte, myslí začátečníka, myslí neposkvřněnou sebenepatrnějším zbytkem koncepčního myšlení. Je třeba zadívat se pořádně do poledního Slunce a uslyšet Buddhu: "Dharma všech věcí nemůže být nikdy pochopena žádnou představou jevů, jakkoliv univerzální tato představa může být. Proto je to také Dharmou nazýváno a proto také není nic podobného Dharmě... Protože všechny pojmy a představy myslí o hmotě, jevech a o všech příčinných faktorech i všechny ideje, myšlenky, mínění, názory, záměry a úmysly k tomu se vztahující jsou jen snem, přízrakem, vidinou, bublinou, mizející rosou, světlem blesku. Každý skutečný následovník by měl takovýmto způsobem nahlížet na jevy a všechny činnosti myslí a udržovat svoji mysl prázdnou, klidnou, bez já."

* * *

I k této kapitole chci udělat poznámku, neboť na mé cestě se občas vyskytly situace, kdy Buddha říkal: "Nech to být," zatímco don Juan radil: "Jednej." Nebo naopak.

Nyní - po devíti letech těchto vnitřních dilemat - se mi snad podařilo zharmonizovat učení čarodějů se zenem.

Moudrost Nejvyššího Buddhova vozu, prezentovaná v Diamantové sůtře, Sůtře srdce či v učení zenových patriarchů a mistrů (Chuej-neng, Šen-chuej, Chuang-po, Seung Sahn...) je velmi těžko postřehnutelná.

Když se podíváme na indiánského čaroděje, jenž je ve svých osmdesáti letech psychicky i fyzicky daleko zdatnější než ledasjaký pětadvacetiletý muž a jenž se v okamžiku smrti přemění v čiré světlo a zmizí beze stop, uzmíme jeho výjimečnost na první pohled. Stejně tak není těžké vidět výjimečnost třeba u himalájského jogína, který žije stovky let a bez problémů vidí do věcí minulých i budoucích, či čte v myslích a srdcích druhých lidí jako v otevřené knize... Naproti tomu na zenovém mistru, jenž žije obyčejným životem a zemře obyčejnou smrtí, není na první pohled nic pozoruhodného.

Jednou nabídl Buddha mnichům toto přirovnání: do jedné ruky vzal hrst fíkovníkových listů a zeptal se, zdali je více listů v nedalekém lese nebo v jeho ruce.

"V lese je mnohem, mnohem více listů," odpověděli mniši.

"Stejně tak je mnohem více věcí, jež jsem nezvěstoval, o kterých jsem mlčel, než těch, které jsem zvěstoval a objasnil," řekl Buddha a vysvětlil, že o nich nemluvil proto, že nevedou k vysvobození z klamu, k odklonu od zlého, k dokonalému osvobození a buddhovství.

Ty zbylé listy v onom fíkovníkovém lese jsou tím, co popisují jiné nauky, náboženství, filozofie, věda...

Některé nauky popisují i část listů z Buddhovy dlaně, i část listů z lesa.

Některé nauky nabízejí osvícení, dlouhověkost, magické schopnosti, totální svobodu, ale nic z toho není srovnatelné s buddhovstvím.

Současný držitel Buddhovy Dharmy - mistr Seung Sahn - říká o různých druzích jógové meditace: "Některé druhy meditace relaxují a posilují tělo. Někteří jogíni sedí někde v klidu, vdechují a vydechují, a někdy tak žijí sto či tisíc let. Je možné udržet tělo tak dlouho naživu, ale jednou stejně umře. Správná meditace znamená vysvobození z pout života a smrti. Naše pravé "Já" nemá ani život ani smrt. Jestliže dosáhneš pravého 'Já', nebude pro tebe problémem, jestli zemřeš za hodinu, za den, či za měsíc. Jestliže někdo medituje kvůli svému tělu, pak až bude jednou umírat, tak mu tato meditace nepomůže, takže v ni přestane věřit. To znamená, že to není správná meditace. Jestliže provozuješ správnou meditaci, pak jestliže jsi někdy nemocný, je to v pořádku, zemřeš-li jednou, je to také v pořádku." Buddha řekl: "Jestliže dokážeš udržet čistou mysl v každé chvíli, pak dosáhneš štěstí kdekoliv."

Všechny nauky, s nimiž jsem se setkal (kromě Nejvyššího Buddhova vozu), tím či oním způsobem něco vytvářejí. Kladou před své stoupence ty či ony mety. Mají několik stupňů zasvěcení, stupně pokroku, přirozené nepřátele, s kterými je třeba bojovat, práce na ctnosti, cesty k osvícení. Tedy stále něco, co tvoří dualismus a rozlišující mysl: něco, čeho se může chopit lidské ego a z čeho lidská mysl tvoří další koncepty. Všechny tyto činnosti a kategorie jsou jevy formující karmu - tedy nikoliv buddhovství.

Mnoho nauk nabízí různé druhy cvičení k dosažení toho či onoho. Mistr Seung Sahn k tomu říká: "Pokud se někdo rozhodne, že podstoupí těžké cvičení, je to jeho věc, proč ne. Jestliže se ale někdo takového cvičení drží pořád, pak něco vytváří; a jestliže něco vytváříš, jestliže jsi k něčemu poután, to 'něco' se ti stane překážkou, a ty nedosáhneš osvobození. Snad dosáhneš vysvobození z něčeho, ale ne dokonalého a úplného. Co to znamená 'dokonalé a úplné?' Nedrž se svého 'já, můj, mně'. Pak uvidíš, uslyšíš - vše bude dokonalé a úplné - vůbec nic zvláštního."

O rozdílu mezi zenem a čarodějnictvím (a potažmo jinými naukami) mě napadá tento příměr. Tělo, mysl, vnímání, vědomí... jsou jako počítač. Čaroděj k tomuto počítači přistoupí a naučí se jej dokonale ovládat, skvěle programovat, vynalézá a objevuje nové a nové věci, vstoupí do virtuální reality. Mistr zenu se na ten počítač podívá a zjistí, že funguje jen proto, že počítač je zapojen do zdi. Vytáhne jej tedy ze zdi a... KATZ!... HOTOVO...

Buddha řekl: "Je tolik vesmírů, kolik je zrnek písku v řece Ganze. A v každém vesmíru je tolik bytostí, kolik je v Ganze zrnek písku. Každá z těchto bytostí má mnoho názorů, představ, záměrů... Známe je všechny."

Takový chlapík přece musel dobře vědět, proč mluvil jen o hrsti fíkovníkových listů a ostatní přešel mlčením.

NIC

Kráčej po cestě, která má srdce, je fantastické dobrodružství plné zvrátů a podivuhodných souher okolností. Je to jako šplhání na horu. Čím je člověk výš, tím větší má rozhled. Když je skoro nahoře, tuší už i to, co uvidí ze samotné

špičky. Slova mudrců nabývají svého smyslu. Vlastně jejich slova nebyla nikdy zahalena, to pouze mysl byla v klamu.

Mé názory na ledacos se na mé pouti mnohokrát změnilo. Často jsem něčeho zanechal a pak se k tomu opět vrátil, protože žádná poučka není univerzální. Jak říká don Juan, nejdůležitější je být bezúhonný, to znamená být upřímný a opravdový v úmyslech, citech i jednání. Dát do svých činů vše a nikdy nemít zadní vrátka. Tato opravdovost je tím, co rozhoduje o výsledku.

Když člověk kráčí dál, zjistí, že není žádný výsledek - prohra i vítězství jsou dva konce jedné hole. A nebo, lépe řečeno, není žádné já, které by mohlo vítězit či prohrávat.

Na počátku své cesty jsem se domníval, že musím někam dospět, něco dokázat nebo splnit nějaký úkol. Čím více se mi otevíraly oči, chápal jsem, že všechny takové myšlenky jsou bludem. Všechny tyto úvahy jsou plozeny lidským egem - právě tím, které se jednoho dne narodilo a jednoho dne zemře. Oním lidským já, jež je kořenem všech problémů. Chápal jsem čím dál víc, že jediným úkolem, dá-li se to tak nazvat, je čistit mysl od náklonností a zavrhování, od ulpívání i tendencí něčemu se vyhýbat. Že je třeba zbavit se všech názorů a koncepčního myšlení.

Uvědomil jsem si, že všechno je v pořádku, že svět je v pořádku, že já jsem v pořádku. Že není kam dojít, neboť celý vesmír je jedna Mysl. A tato Mysl je Buddha a Buddha je Mysl. Uvědomil jsem si, že celý svět se všemi svými dobrými i zlými bytostmi je Buddha, který učí, že dobrý čin má dobré následky a špatný čin špatné následky. Každý člověk je zároveň žákem i učitelem, trpícím i trestajícím, konajícím i přijímajícím. Také jsem pochopil, že i tato slova jsou prázdná.

Tady kdesi začíná zářit dokonalá Prázdnota. Ono NIC zenového mistra z úvodu této knížky. Už jsou mi srozumitelná slova, že Poznání je nepotřebný trus, že není nic k dosažení, nic, co by se dalo získat, nic, co by se dalo pochopit, nic, co by se dalo podržet. To všechno jsou jen přeludy nepokojné mysli, mraky, jež nám brání vidět svět v celé jeho kráse.

Zde na této Zemi je jen kráčení životem. My sami si toto putování děláme krásným a radostným, nebo chmurným a nudným. V tom je naše úžasná svoboda.

Je to poměrně nedávno, co jsem měl sen, ve kterém jsem zápasil s kocourem. On se na mě vrhal a já se ho snažil zahnat. Věděl jsem, co to znamená. Mé magické spojení s kočkami zaniklo. Již jsem nepotřeboval svého zvířecího pomocníka, tak ode mne odešel. Stal se mi zbytečným. Bez lítosti jsem ho odložil a on se stal tím, čím vždycky byl - prázdnotou. Uvědomil jsem si, že beztak byl vždy pouhým výtvozem záměru mé mysli.

Nějaký čas poté jsem onemocněl. Měl jsem vysoké horečky a bolelo mě celé tělo. Klidně a vyrovnaně jsem celou chorobu pozoroval. Hezky jsem si ji prožil. Když jsem byl opět zdrav, objevila se ve mně nechuť ke všemu magickému a metafyzickému. Důkladně jsem si uvědomil, že vše nadpřirozené se dříve či později stane překážkou na Cestě. Uvědomil jsem si, že přišel čas, abych sesedl se svého létajícího koberce a řekl: díky, done Juane, za to nejkrásnější učení úplňkové noci, dál už půjdu sám. I ta nejkrásnější nauka je břemenem, které se musí odložit. V pravý čas je třeba zabít Patriarchy i Buddha. Neboť i Buddha může být smítkem v oku, jež nám brání vidět Buddha.

Pochopil jsem, že Cesta není nic jiného, než zbavit se všeho, co jsem kdy slyšel, viděl, co jsem kdy zažil, myslel, snil a chtěl. Neboť vše, co jsme si kdy pomysleli a k čemu jsme přilnuli, se stává snem, který budeme muset prožít.

Břemenem, které nám brání následovat všechny Tathágy na cestě pravé přirozenosti, na cestě odložení těla a mysli. Neboť, jak praví Šen-chuej:

*"Nevytvářet žádný záměr, s odstraněným jak
bytím, tak nebytím, a zničenou jak smyslovou
říší, tak rozumem, je samo-existujícím budd-
hovstvím. Pokud existuje sebenepatrnější
kousek mysli, boddhi nebude fungovat.
Základní podstata, prázdná a jasná,
Bez jediné věci, které by mohlo
být dosaženo: tomu se říká
nepřekonatelné
boddhi."*